

Samenvatting resultaten en afspraken watertafel ten behoeve van het waterhuishoudingsplan Cortelande

Aan:	Voorzitter van de Overlegtafel Water, t.b.v. het BO met de ministers van VRO en IenW
Project:	Waterhuishoudingsplan Middengebied Zuidplas
Betreft:	Resultaten en afspraken watertafel t.b.v. het waterhuishoudingsplan Cortelande
Datum:	30-9-2025
Opgemaakt door:	Cees-Anton van den Dool (Nelen & Schuurmans)

Inleiding

De gemeente Zuidplas is bezig met de ontwikkeling van het dorp Cortelande met 8000 woningen en bijbehorende bedrijventerreinen. Deze ruimtelijke ontwikkeling in de laagste polder van Nederland vraagt om een klimaatadaptief en toekomstbestendig watersysteem en een passende aansluiting op het bestaande watersysteem. Het eerder opgestelde Waterstructuurplan¹ biedt hiervoor al een basis. De gemeente Zuidplas heeft, samen met het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK), aan adviesbureaus Nelen & Schuurmans en Witteveen & Bos gevraagd om het waterstructuurplan uit te werken tot een waterhuishoudingsplan. De provincie Zuid-Holland, het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zijn hier actief bij betrokken en de tussentijdse resultaten zijn gedeeld op de Watertafel onder leiding van onafhankelijk adviseur dhr. Kuijken.

Resultaten en afspraken per thema

Om te bepalen wat een goed en toekomstbestendig watersysteem is, hebben de gemeente en het waterschap voorafgaand aan de uitwerking van het waterhuishoudingsplan eerst gezamenlijke doelen en eisen opgesteld². Deze doelen en eisen zijn gebaseerd op eerder overeengekomen gezamenlijke uitgangspunten. Vervolgens heeft de projectgroep in verschillende trajecten onderzocht hoe deze doelen en eisen behaald kunnen worden³. Hieronder volgen de belangrijkste resultaten en afspraken voor de verdere uitwerking van het waterhuishoudingsplan.

1. **Waterkwantiteit.** Voor het nieuw te ontwikkelen dorp Cortelande is rekening gehouden met ruim voldoende waterberging⁴. Het omliggend bestaand gebied (waaronder de bestaande lintbebouwing) heeft door de ontwikkeling extra waterberging nodig. Daarom wordt voorgesteld om een deel van het oppervlak voor waterberging in Cortelande in te zetten als waterberging in een lintslot voor het bestaand gebied rond Cortelande.

Afspraken:

- a. In Cortelande wordt minimaal 200 mm waterberging gerealiseerd met een minimum percentage oppervlaktewater van 10%. De gemeente legt de resultaten van de bergingsberekeningen voor het bestaand gebied en het nieuw aan te leggen gebied voor aan HHSK. Na bespreking wordt het resultaat meegenomen in het vast te stellen waterhuishoudingsplan.

¹ Witteveen+Bos, Waterstructuurplan Middengebied Zuidplaspolder, 21 september 2023.

² Nelen&Schuurmans en Witteveen+Bos, Principekeuzes Waterhuishoudingsplan Middengebied Zuidplaspolder van 11 juni 2025.

³ Nelen&Schuurmans en Witteveen+Bos, Uitwerking varianten Waterhuishouding Cortelande, 9 september 2025.

⁴ Voor het dorp: 433 mm in de basisvariant van het Waterstructuurplan, bij 13% open water en een drooglegging (bovenkant bandbreedte tot vloerpeil) van 1,15 m

- b. De gemeente rekent de gevolgen van een lager percentage oppervlaktewater (10%) op de waterkwaliteit in het Dorp en de Watertuinen door om te beoordelen of de nutriëntenbelasting in dat geval groter wordt en mogelijk de kritische belasting overschrijdt en brengt op basis van deze berekeningen in kaart welke aanvullende maatregelen er vervolgens door de gemeente moeten worden genomen om dit effect te mitigeren.

- 2. **Beheerbaarheid Watersysteem.** Het uitgangspunt is het realiseren van een robuust en duurzaam watersysteem dat versnippering tegengaat en een verslechtering in de (grond)wateroverlastsituatie voor het omliggende gebied voorkomt. Het voorstel is om een doorgaande lintsloot aan te leggen tussen de lintbebouwing en Cortelande. Deze watergang moet zorgen voor waterberging, waterafvoer en stabilisering van het grondwaterpeil van de lintbebouwing. De effecten op de bestaande lintbebouwing zijn nog niet voldoende in beeld en verder onderzoek is nodig voordat een gedragen oplossing voor de bestaande lintbebouwing kan worden opgesteld en vergund.

Afspraken:

- a. De gemeente werkt als onderdeel van het waterhuishoudingsplan een voorstel uit voor een gezamenlijk proces tussen gemeente en hoogheemraadschap om te komen tot een gedeeld inzicht en afspraken voor een goed functionerend watersysteem, zowel tijdens de realisatie als in de eindsituatie. Onderdeel van dit proces is het opstellen en vaststellen van een door gemeente en hoogheemraadschap gedragen voorstel voor de bestaande lintbebouwing en hierop volgend, het voeren van gezamenlijke gesprekken met de bewoners in de bestaande lintbebouwing. Over de rol en taakverdeling tijdens de gezamenlijke gesprekken worden nadere afspraken gemaakt tussen gemeente en hoogheemraadschap.
- b. Gemeente en waterschap onderzoeken in het waterhuishoudingstraject alle door het hoogheemraadschap voorgestelde scenario's voor de lintbebouwing (inclusief de mogelijkheid om de 'oortjes' op bestaand polderpeil te handhaven).
- c. De gemeente voert opbarstberekeningen uit als onderdeel van de uitwerking van het waterhuishoudingsplan en brengt eventuele beheersmaatregelen in beeld ter bespreking met HHSK.
- d. De gemeente werkt voor een aantal maatgevende situaties van de lintbebouwing de (grond)water situatie uit en brengt eventuele beheersmaatregelen in beeld ter bespreking met HHSK.
- e. Gemeente en HHSK stellen op basis van de in punt c. en d. genoemde onderzoeken en na beoordeling van alle onder b. voorgestelde scenario's een gedeelde oplossing voor de lintbebouwing vast. De gedeelde oplossing vormt de basis voor de uitwerking van het waterhuishoudingsplan en het stedenbouwkundig plan. Op basis van nieuwe inzichten kan in een later stadium een mogelijke bijstelling worden gemaakt in een addendum bij het waterhuishoudingsplan op basis van gedeelde afspraken.
- f. De gemeente werkt de (grond)watersituatie uit per perceel in de lintbebouwing naar aanleiding van de keukentafelgesprekken met de individuele perceeleigenaren.
- g. Het waterhuishoudingsplan bevat een overzicht van de extra peilgebieden, kunstwerken en beheercycli voor zowel de eindsituatie als de fasering van het watersysteem.
- h. De kosten van inpassing, aanpassing of amoveren van de lintbebouwing komen voor rekening van de gemeente.

- 3. **Waterveiligheid.** De Veiligheidsregio Hollands Midden adviseert⁵ positief over het minder ophogen (20 cm) van de woongebieden dan in het bestemmingsplan voorzien.

⁵ Veiligheidsregio Hollands Midden, Waterveiligheid Cortelande – Advies t.b.v. Watertafel, 17 september 2025.

Afspraken:

- a. Het maaiveld van het Dorp/Watertuinen wordt -4,85 mNAP en het vloerpeil Dorp/Watertuinen wordt -4,65 mNAP. Deze wijziging van het vloerpeil wordt opgenomen in de herstelbesluiten en de wijzigingen van het vloerpeil en waterpeil in het waterhuishoudingsplan.
- b. De gemeente vraagt aan de Veiligheidsregio Hollands Midden aandacht voor het opstellen en borgen van een calamiteitenplan voor het te ontwikkelen gebied.

4. **Bodemdaling**⁶. Het uitgangspunt bij het opstellen van de restzettingseis voor Cortelande is dat de gevolgen van bebouwing nu en in de toekomst beheersbaar blijven en afwenteling voorkomen.

Afspraken:

- a. De bodemdaling in de ontwikkeling is maximaal 20 cm in 30 jaar inclusief autonome daling.
- b. De gemeente heeft de zorgplicht om zich tijdens de voorbelasting maximaal in te zetten om te voorkomen dat de onder a. genoemde bodemdaling wordt overschreden, door middel van intensieve monitoring en contractuele bepalingen met derden die toezien op uitvoering, monitoring en resultaat.
- c. De gemeente legt voorafgaand aan de grootschalige ophoogwerkzaamheden proefferpen aan om verder inzicht te krijgen in de bodemdalingsmechanismen van dit gebied.

5. **Afvalwaterketen**. De doelstelling om een circulaire waterketen te realiseren in Cortelande blijft een gedeelde ambitie.

Afspraken:

- a. Op basis van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek onder de LIFE-subsidiebesluit beslist de gemeente of innovatieve oplossingen voor de afvalwaterketen kunnen worden gerealiseerd indien financieel en juridisch haalbaar en inpasbaar in de stedenbouwkundige uitwerking en het stedelijk casco.
- b. Het afvalwater van Fase 1A wordt vooralsnog traditioneel ingezameld en behandeld in de afvalwaterzuivering van HHSK.

6. **Waterkwaliteit**. Om een goede waterkwaliteit in de nieuw aan te leggen gebieden te bereiken, blijft de aanvoer van voedingsstoffen onder de kritische belasting zodat een veerkrachtig en robuust watersysteem met helder en plantenrijk water kan worden gerealiseerd zonder waterkwaliteitsproblemen voor toekomstige bewoners. De voorkeursoptie voor het behalen van de afgesproken waterkwaliteit is inzet op een breed pakket aan maatregelen voor een effectieve en duurzame bronaanpak voor nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen (toxiciteit), in combinatie met de incidentele afvoer van voedselrijk en vervuild water via de vierde tocht (variant 8). Om de nutriëntenbelasting in deze variant onder de kritische waarde te krijgen zijn extra maatregelen nodig in het noordwestelijk gebied en in het nieuw te ontwikkelen gebied.

Afspraken met betrekking tot de bronaanpak:

- a. Het succesvol realiseren van een duurzame bronaanpak van de waterkwaliteit in de Zuidplaspolder door een pakket aan maatregelen (zowel fysiek als juridisch) is de verantwoordelijkheid van zowel het Rijk, de provincie, de gemeente en het waterschap.
- b. Om gezamenlijk vorm te geven aan het benodigde pakket aan maatregelen (en de bekostiging hiervan) voor een effectieve en duurzame bronaanpak wordt een

⁶ Deltares, Desk studie restzettingen, 27 augustus 2025.

interbestuurlijke stuurgroep opgericht. De stuurgroep heeft als opdracht om ervoor te zorgen dat de waterkwaliteit binnen 10 jaar voldoet aan het voornoemde waterkwaliteitsdoel door de beperking van de aanvoer van nutriënten (50%) en gewasbeschermingsmiddelen door de maximale inzet van beschikbare instrumenten van alle bestuurlijke partners.

- c. De stuurgroep (bestuurlijk), bestaande uit gemeente, provincie, I&W en HHSK onder voorzitterschap van HHSK, is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van een maatregelen pakket en het jaarlijks meten en monitoren van de waterkwaliteit en de ecologie in het gebied op basis van een gezamenlijk vastgesteld monitoringsplan. Partijen maken daarnaast voldoende tijd en middelen vrij voor de ondersteuning van de stuurgroep en mogelijke maatregelen ter bevordering van de waterkwaliteit op basis van de monitoringsresultaten.
- d. Mocht de gezamenlijke bronaanpak binnen deze periode (of eerder indien uit de jaarlijkse monitoring blijkt dat het te realiseren doel niet haalbaar is) niet hebben geleid tot het beoogde waterkwaliteitsdoel, dan wordt de calamiteitenafvoer van de vierde tocht alsnog omgelegd naar de derde tocht conform de varianten uit het waterhuishoudingsplan.
- e. De gemeente Zuidplas draagt zorg voor een ruimtelijke reservering in het bestemmingsplan die de omlegging van de vierde naar de derde tocht alsnog mogelijk maakt tot hierover een definitief besluit wordt genomen in 2035.
- f. De gemeente Zuidplas en HHSK dragen ieder voor een gelijk deel bij aan de kosten verbonden aan de omlegging van de vierde naar de derde tocht (exclusief mogelijke kosten in relatie tot de onderdoorgang van de A20) en leggen afspraken hierover juridisch vast in een bestuurlijke overeenkomst tussen beide partijen alsmede in het waterhuishoudingsplan.
- g. Het waterschap en de gemeente zetten binnen een jaar een onderzoek op naar de daadwerkelijke hoeveelheid nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen in het water vanuit het noordwestelijk gebied. Het waterschap draagt de kosten van dit onderzoek. Dit onderzoek bevat een meetcampagne en een bronnenanalyse om te bepalen wat de oorzaak is van de gemeten piekwaarden en hoe deze samenhangen met perioden waarin langdurige neerslag verwacht wordt.
- h. HHSK wordt op het aspect water en waterkwaliteit nauw betrokken bij de inrichting van het energielandschap door de gemeente.

Overige afspraken:

- i. Er wordt een automatisch beweegbare stuw van het energielandschap naar het noorden aangelegd door de gemeente.
- j. Het Dorp en de Watertuinen voeren af op de vierde tocht aan de oostzijde van het plangebied.
- k. De aanvoer van nutriënten vanuit het Noordwesten wordt met 50% gereduceerd.
- l. De vierde tocht krijgt een 100% natuurvriendelijke inrichting met een gemiddelde diepte van 0,6 m tenzij mogelijke oversteken en bruggen en andere mogelijke belemmeringen dit praktisch niet uitvoerbaar maken. De gemeente werkt dit uit in het inrichtingsplan voor de vierde tochtzone.
- m. De gemeente draagt verder zorg voor maatregelen om de afgesproken waterkwaliteit te borgen in het oppervlaktewater in het energielandschap.

7. **Te weinig water.** Een flexibel peil van 40 cm zorgt ervoor dat de gebieden weinig water hoeven in te laten bij langdurige droogte, ook in de toekomst. De hoeveelheid in te laten water vormt geen bedreiging voor de waterkwaliteit.

Afspraken:

- a. Het hanteren van een flexibel peil van 40cm (+/-20cm ten opzichte van -6,00m NAP) voor het nieuwe dorp.

- b. Het waterschap voert een aanvullend onderzoek uit naar de beschikbaarheid en de aanvoerroute van water vanuit de Ringvaart.

8. Biodiversiteit. De verwachte goede waterkwaliteit is een belangrijke basis van biodiversiteit in de watergangen.

Afspraken:

- a. De gemeente en het waterschap bepalen doelen voor de biodiversiteit van de watergangen binnen de kaders van het waterhuishoudingsplan en werken de oeverinrichting uit na de vaststelling van het waterhuishoudingsplan.
- b. De gemeente doet in samenwerking met de provincie onderzoek naar het effect van het watersysteem en de kwel op de ecologie van de Groene Waterparel.

Op basis van bovenstaande afspraken en de door Nelen & Schuurmans opgestelde planning voor de vervolgstappen voor het waterhuishoudingsplan, waaronder de uitstaande onderzoeken en analyses, is de verwachting om eind november/begin december tot een afgerond waterhuishoudingsplan te komen.

Afspraken tbv de bestuurlijke overeenkomst:

HHSK is bereid haar beroep bij de afdeling bestuursrechtspraak bij de Raad van State in te trekken nadat aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de bestuurlijke overeenkomst tussen de gemeente Zuidplas en HHSK is vastgesteld en getekend door beide colleges;
- het waterhuishoudingsplan voor het middengebied is afgerond en vastgesteld (streven is tweede helft november 2025) door het college van dijkgraaf en hoogheemraden en het college van burgemeester en wethouders. Het waterhuishoudingsplan voor Westergouwe dient als voorbeeld voor het uit te werken detailniveau in aanvulling op de in de offerteaanvraag, offerte en doelen en eisen gestelde kaders;
- het herstelbesluit voor het bestemmingsplan voor het middengebied is opgesteld met instemming van HHSK en is in werking is getreden.